

Wat gebeurt er in de mis?

door Y. de Jong, pr.

De voorbereiding	3
Ons dagelijks leven.....	3
De lezingen voorbereiden.....	3
Het kerkgebouw binnengaan.....	4
1. Openingsritus.....	5
Kruisteken en begroeting.....	5
Schuldbelijdenis.....	6
Kyrie.....	7
Gloria.....	7
Gebed.....	7
2. De dienst van het Woord.....	8
Eerste en tweede lezing.....	8
Tussenzang.....	9
Evangelie.....	10
Preek.....	11
Geloofsbelijdenis.....	11
Voorbede.....	12
3. Dienst van het altaar.....	13
Offerande en collecte.....	13
Het eucharistische gebed - de prelatie.....	14
Heilig, heilig.....	15
Verder verloop van het eucharistisch gebed.....	16
Onze Vader.....	17
Vredeswens.....	17
Lam Gods.....	17
Uitnodiging tot de communie.....	18
Te communie gaan.....	18
4. Slotritus.....	20
Zegen.....	20
Wegzending.....	20

De voorbereiding

Ons dagelijks leven

De viering van de eucharistie begint niet met het klinken van de bel als de priester binnenkomt. De viering van de eucharistie begint in ons dagelijks leven. 'Eucharistie' betekent 'dankzegging'. Wij zeggen God dank voor de liefde en de hoop die Hij ons schenkt in zijn Zoon Jezus Christus. Deze liefde van God beperkt zich niet tot de mis, en ook niet tot het uur van onze dood, als wij op eeuwig leven hopen.

Paulus schreef aan de christenen van Rome: 'En nu, broeders en zusters, smeed ik u bij Gods erbarming: wijdt uzelf aan Hem toe als een levende, heilige offergave, die Hij kan aanvaarden. Dat is de geestelijke eredienst die u past. Stemt uw gedrag niet af op deze wereld. Wordt andere mensen, met een nieuwe visie. Dan zijt ge in staat om uit te maken wat God van u wil, en wat goed is, wat zéér goed is en volmaakt.' (Rom. 12, 1-2)

God staat ons elk moment van ons leven bij, ook al zijn wij ons daar niet constant van bewust. Onze dankbaarheid voor Gods liefde zou in heel ons leven tot uitdrukking moeten komen. De manier waarop wij leven zou zelf al dankzegging, 'eucharistie' moeten zijn.

Wij kunnen pas goed eucharistie vieren als de mis aansluit op ons leven. Daarvoor zijn wij ook zelf verantwoordelijk. Als we niet veel van ons dagelijks leven herkennen in de mis, dan betekent dit niet noodzakelijk dat dit aan de mis ligt!

De lezingen voorbereiden

Wie meer wil beleven aan de mis op zondag, doet er goed aan thuis al de lezingen door te nemen. Het is in protestantse kringen heel gewoon om na de maaltijd een stukje uit de bijbel te lezen, en waarom zou dat ook niet in rooms-katholieke gezinnen kunnen? Als u thuis twee keer in de week na een maaltijd het evangelie van de komende zondag leest en er eventueel met elkaar over spreekt, zult u merken dat de teksten in de mis op zondag meer gaan leven.

Ook als u op een stil moment van de dag voor u zelf mediteert over de lezingen van de komende zondag, helpt dit om de zondagsviering dieper te beleven.

De lezingen van de zondagen zijn te vinden in een missaal voor zonen feestdagen. Deze zijn bij een boekhandel te bestellen. Wie thuis een bijbel heeft, kan de lezingen opzoeken met behulp van de Mariakalender of de Gerarduskalender. Ook zijn er lijstjes in omloop waarin de teksten voor alle dagen van het jaar te vinden zijn. Voor advies hierover kunt u altijd bij de pastor terecht.

Het kerkgebouw binnengaan

Wijwater. Bij de ingang van de meeste rooms-katholieke kerken en kapellen zijn wijwaterbakjes aangebracht. Daarin bevindt zich wijwater, water dat gewijd is, dat wil zeggen, specifiek bestemd voor de heiliging van de mens. Er is door de priester over gebeden dat een ieder die dit water gebruikt, door God gezegend mag worden. Het is goed om onszelf met dit wijwater te bekruiden. Het water herinnert ons er aan dat wij gedoopt zijn en het kruisteken herinnert ons er aan dat wij Christus willen volgen, dat wij christen zijn.

Knielen. Als in de kerk het Heilig Sacrament (dit is het heilig brood, de hostie die Lichaam van Christus is) bewaard wordt in het tabernakel, brandt in de buurt van het tabernakel de godslamp. Christus is dan in de kerk aanwezig in sacramentele gedaante. Daarom knielen wij in de richting van het tabernakel voordat wij in de bank gaan zitten.

Eerbiedige stilte. De Kerk is het huis van God: God wordt er aanbeden en gesmeekt en het Lichaam van Christus wordt er bewaard. Daarom is het goed een sfeer van eerbied te bewaren. Dit helpt andere mensen (en ons zelf) bij de voorbereiding op de viering. Daarom is het goed stilte te bewaren. Er zijn zovele uren in de week dat we met elkaar kunnen spreken, laten wij proberen de korte tijd die we in de Kerk doorbrengen in eerbiedige stilte binnen te gaan.

1. Openingsritus

Als de bel klinkt bij het begin van de mis, gaan allen staan. Dit doen we uit eerbied voor Jezus Christus. In de persoon van de priester is het Christus zelf die onder ons komt. Niet dat de priester zo heilig is of zo, maar hij representeert Christus (zie de volgende paragraaf). We blijven staan tot na de begroeting. Het is immers ook in het gewone menselijke verkeer wel zo netjes om elkaar staande te begroeten.

Wij openen ons hart en richten het op God en op elkaar. Dit begint al met de openingszang: alle individuele stemmen voegen zich samen tot één stem van de gemeenschap die zich tot God richt.

Kruisteken en begroeting

Aan het begin van de viering maken wij allemaal samen staande een kruisteken. Daarmee geven wij aan dat wij onszelf, onze gehele persoon, in het teken van het kruis stellen. Het kruis is het teken van het lijden en dood, maar ook van de verrijzenis van onze Heer Jezus Christus. Het is het teken dat hoop en liefde sterker zijn dan lijden en dood doordat wij door Christus verlost zijn. Het is het teken van onze verlossing.

Priester: In de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest.

Allen: Amen.

Priester: De genade van de Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de heilige Geest zij met u allen.

Allen: En met uw geest.

Bij het maken van het kruisteken spreken we uit dat wij samen zijn in de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. God heeft zich laten kennen als Drie-eenheid, en in die Naam zijn wij samengekomen.

De priester begroet ons namens God, bijvoorbeeld: "Genade zij u en vrede van God onze Vader en van de Heer Jezus Christus", waarop

wij antwoorden: "En met uw geest." Het woordje geest duidt hier op de geest van het priesterschap, namelijk dat de priester Christus vertegenwoordigt.

De begroeting die de priester uitspreekt komt uit de bijbel. Het is Gods Woord. Met Gods Woord zelf zegt de priester ons genade, liefde en gemeenschap van Godswege toe.

Schuldbelijdenis

In de openingszang, de begroeting en het inleidend woord hebben wij als gemeenschap het hart geopend naar God. Nu kunnen wij ons tot God zelf richten en onze tekorten aan Hem voorleggen.

Waarom zouden wij onze schuld belijden? Zijn wij dan van die slechte mensen? Slecht en goed zijn menselijke begrippen. Maar in de mis staan wij tegenover God. Het gaat er dan niet zozeer om wat wij van onszelf vinden, maar vooral om hoe Hij tegen ons aankijkt. We hoeven alleen maar de Bergrede te lezen (Mt. 5-7) om te weten dat wij tegenover God niet kunnen volhouden dat wij zo goed zijn. Een schuldbelijdenis is dus wel zeker op zijn plaats.

Priester: Broeders en zusters, belijden wij onze zonden, bekeren wij ons tot God, om deze heilige eucharistie goed te kunnen vieren.

Allen: Ik belijd voor de almachtige God, en voor u allen, dat ik gezondigd heb in woord en gedachte, in doen en laten, door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld. Daarom smee ik de heilige Maria, altijd maagd, alle engelen en heiligen, en u, broeders en zusters, voor mij te bidden tot de Heer, onze God.

Priester: Moge de almachtige God zich over ons ontfermen, onze zonden vergeven en ons geleiden tot eeuwig leven.

Allen: Amen.

Het is over het algemeen goed om met het lichaam te ondersteunen waar onze geest mee bezig is. Niet omwille van het uiterlijk vertoon, maar omdat een mens niet alleen geest is, maar ook lichaam. Geest en

lichaam zijn met elkaar verbonden en beïnvloeden elkaar.

Als wij onze schuld belijden kunnen wij dit ondersteunen door driemaal op de borst te kloppen bij de formulering "door mijn schuld, door mijn schuld, door mijn grote schuld."

Kyrie

"Kyrie eleison" betekent "Heer, ontferm U." De Heer tot wie wij ons richten, is Christus. Wij hebben Zijn voorspraak bij God de Vader nodig. Jezus Christus brengt ons immers in contact met God. Wij christenen, wij kennen God door Christus. Daarom beëindigen wij onze gebeden ook altijd met "door Jezus Christus, uw Zoon en onze Heer" of een soortgelijke formulering.

Gloria

Op zondagen wordt het gloria gezongen. Deze hymne gaat waarschijnlijk terug tot de derde eeuw. Na het "Heer, ontferm U", prijzen wij nu God. Kyrie en gloria horen bij elkaar. Smeebede en lofprijzing zijn de twee basiselementen van het gebed van de gelovige gemeenschap.

In de Advent en in de Veertigdagentijd wordt het gloria niet gezongen omdat dit tijden van inkeer en bekering zijn. De uitbundigheid van het gloria is dan niet gepast.

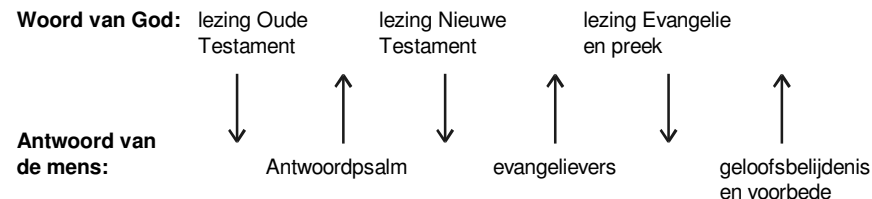
Gebed

Ter afsluiting van de openingsritus volgt nu het gebed waarin wij terugkeren naar de stilte om bij God zelf te zijn. De priester roept op tot gebed: "Laat ons bidden." Dan is er een moment voor onszelf om ons tot God te keren. Vervolgens spreekt de priester namens ons allen een gebed. Daarna gaan allen zitten.

Deze gebeden geven soms een goede samenvatting van de boodschap van het evangelie van die zondag. Het is de moeite waard hier aandachtig naar te luisteren en het in het hart mee te bidden.

2. De dienst van het Woord

Schematische opbouw van de Woorddienst

Eerste en tweede lezing

De eerste lezing wordt meestal genomen uit het Oude Testament. Alleen in de Paastijd (de tijd tussen Eerste Paaszondag en Pinksteren) is de eerste lezing uit het Nieuwe Testament, namelijk uit het boek de Handelingen van de Apostelen. Daarin staat immers opgeschreven hoe het de eerste leerlingen verging in de tijd na de verrijzenis. Op zondagen is er ook nog een tweede lezing. Deze is uit het Nieuwe Testament, en wel uit de brieven van de apostelen of uit het boek Openbaring. Hierin horen wij hoe men in de jonge kerk met het evangelie omging en hoe het werd beleefd en toegepast.

Het Oude Testament is een voorbereiding op het evangelie. Aan het volk Israël heeft God zich geopenbaard, om zo de weg van het heil voor de hele wereld openen. Zoals de gebeurtenissen en woorden van het Oude Testament vooraf gingen aan de blijde boodschap van Jezus Christus, zo klinken ook in de liturgie de woorden van het Oude Testament voor het evangelie.

De Vader, Zoon en heilige Geest. In de drie lezingen herkent men de aanwezigheid van God, de Drie-eenheid: de eerste lezing vertelt over het verbond van God de Vader met het joodse volk; de apostolische geschriften van de tweede lezing vertellen over Gods nabijheid in de Kerk door de heilige Geest; het evangelie verhaalt ons van Gods aanwezigheid in Jezus Christus, de Zoon.

Twee in plaats van drie lezingen? In veel kerken heeft men omwille van de tijd maar één lezing die aan het evangelie voorafgaat. Men kiest dan uit de eerste of de tweede lezing. Meestal trekt de tweede lezing dan aan het korte eind, waardoor de woorden van de apostelen maar weinig klinken in onze kerken. Jammer, want het scheelt misschien maar enkele minuten ...

Na iedere lezing uit de bijbel eindigt de lector of de voorganger met de woorden: 'Woord van de Heer.' De bijbel is immers het Woord van God. Natuurlijk, in de eerste plaats is Jezus Christus het Woord van God: Hij is het wat God ons te zeggen heeft. Maar een weerslag van dit Heilswoord, van deze Blijde Boodschap, vinden wij in de gehele bijbel. Christus klinkt uit de gehele Schrift.

Omdat God ons dit Woord geschonken heeft tot ons heil, en omdat Hij het ook nu nog aan ons doet klinken, antwoorden wij door te zeggen: 'Wij danken God.'

Lector: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

Het lezingenrooster. De lezingen in de eucharistievieringen worden gelezen volgens een vaststaand rooster. Dit is niet beperkend, maar het is juist goed. Want hierdoor wordt voorkomen dat de voorkeur van een voorganger bepaalt welke delen uit de bijbel gelezen worden. Immers, het Woord van God moet klinken, en de bijbel moet niet gebruikt worden om het favoriete woord van de voorganger vertolken.

Tussenzang

Als tussenzang tussen de lezingen gebruikt men een bijbelse tekst. Na de eerste lezing volgt een psalm. Na de tweede lezing een alleluia of een evangelievers. Hierdoor wordt op de eerste en tweede lezing uit de Schrift geantwoord met woorden uit de Schrift zelf. Er ontstaat een eenheid tussen eerste en tweede lezing, tussenzang, evangelievers en evangelie, een eenheid die gelegen is in de bijbel.

Evangelie

In het voorlezen van het evangelie komt onze Heer ons wel heel direct nabij. Daarom wordt het voorlezen van het evangelie plechtig gedaan.

In de bijbel staan **vier evangelies**: die van Matteüs, Marcus, Lucas en Johannes. Deze komen alle vier aan bod. Voor de zondagen bestaat er een lezingencyclus van drie jaar, de jaren A, B en C genoemd. In jaar A wordt Matteüs gelezen, in jaar B Marcus, in jaar C Lucas. Johannes wordt gelezen rond Kerstmis, rond Pasen en deels in jaar B.

Bij het voorlezen van het evangelie gaan we staan. Dit drukt uit dat we alert zijn op wat er komen gaat. Tevens is het uitdrukking van respect voor het evangelie. Misdienaars omringen het evangelie met kaarslicht.

De voorganger kondigt het spreken van de Heer aan met de woorden 'De Heer zij met u,' en

de mensen antwoorden: 'En met uw geest.' Dan kondigt de voorganger aan uit welk evangelie gelezen wordt, en wij antwoorden met 'Lof zij U, Christus.' De aanwezigen kunnen een kruisje maken op hun voorhoofd, mond en borst, om aan te geven dat men het evangelie met het hoofd wil accepteren, met de mond wil verkondigen en in het hart wil bewaren.

Het evangelieboek, het symbool van Christus, kan worden bewierookt om zo Christus zelf te vereren die in de woorden van het evangelie tot ons spreekt. Net als bij de eerste en de tweede lezing eindigt de voorganger ook hier de lezing met de woorden 'Woord van de Heer,' en antwoorden wij met de woorden 'Wij danken God.' De priester kust het evangelieboek. Dan kan er een acclamatie op het evangelie volgen. We prijzen daarin Christus die tot ons gesproken heeft in het evangelie.

Priester: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Priester: Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens (evangelist).

Allen: Lof zij U, Christus.

Na de evangelielezing:
Priester: Woord van de Heer.

Allen: Wij danken God.

Preek

Het Woord van God is krachtig uit zichzelf. Daarom is het zaak attent te zijn als de lezingen klinken. De preek is niet bedoeld om de 'te moeilijke' teksten uit de bijbel uit te leggen. Daarvoor is een bijbelgroep geschikter. In de preek wordt het Woord van God overwogen. De voorganger helpt de gelovigen om zelf het Woord van God te overwegen.

Het is duidelijk dat wie zich thuis op de lezingen van de zondag voorbereidt, meer beleeft aan de dienst van het Woord. Men heeft dan immers de teksten al eens gehoord en overwogen. De preek kan de eigen overweging dan verder verdiepen.

Geloofsbelijdenis

Als antwoord op de woorden die God tot ons gesproken heeft, zeggen wij dat we in God geloven. Daarom volgt de geloofsbelijdenis direct op de lezingen en de verkondiging.

Wij belijden het geloof van de Kerk. Wij spreken deze geloofsbelijdenis uit als gemeenschap van gelovigen. Deze gemeenschap van gelovigen is groter dan onze parochie of de streek waar wij leven. De gemeenschap van gelovigen strekt zich uit over de gehele wereld, maar omvat ook de gelovigen van alle tijden. Daarom gebruiken wij de woorden waarin het geloof van alle tijden is neergelegd. Wij sluiten ons aan bij de Kerk van alle eeuwen en alle landen. In de geloofsbelijdenis staan wij als gemeenschap van Christus in voor ons geloof. Dit geloof is zo groot dat niemand van ons het in zijn eentje kan dragen; maar we kunnen het wel samen als Kerk, omdat Christus ons draagt.

De korte geloofsbelijdenis wordt ook wel genoemd: **de Twaalf Artikelen van het Geloof**. Het verhaal wil dat de twaalf apostelen eens van elkaar afscheid namen om ieder zijn weg te gaan om het evangelie te verkondigen. Ieder van hen noemde bij die gelegenheid een belangrijk geloofspunt. Deze twaalf geloofspunten zijn de Twaalf Artikelen van het Geloof.

De geloofsbelijdenis spreken of zingen we staande. Daarmee geven wij aan dat we staan voor wat we belijden. Zoals Nederlanders gaan staan als het Wilhelmus klinkt en zij hun nederlandschap uitzingen, zo gaan christenen staan als zij hun geloof belijden en Gods Woord beantwoorden met hun geloof.

Voorbede

Na het geloof in God te hebben uitgesproken, durven wij nu onze noden aan Hem voor te leggen. De voorbede is het gebed van de gemeenschap voor de Kerk en de wereld waarin wij leven. Vaak zijn daarin drie onderdelen te vinden: gebed voor de wereld, gebed voor de universele Kerk, gebed voor de plaatselijke gemeenschap, de parochie.

Ook al worden de woorden door de voorganger of de lector uitgesproken, het is niet hún gebed. Het is het gebed van de gehele gemeenschap. Daarom is het goed als alle gelovigen een biddende houding aannemen, en niet vast gaan zoeken naar geld voor de collecte of zo.

3. Dienst van het altaar

Leven in een gemeenschap is een spel van geven en ontvangen. Wie leeft in een gemeenschap kan zichzelf aan de ander geven en kan de ander aannemen, accepteren. Ook de eucharistie als viering van de gemeenschap van Christus is een 'spel' van geven en ontvangen. Maar in deze viering is het geven en ontvangen verenigd in één daad: de gave van het Lichaam van Christus. In de eucharistieviering geeft Christus zich aan de kerk, om zich met haar aan God te geven! Door Christus aan te nemen, delen wij in die gave en geven wij ons leven met Hem aan God.

Het altaar heeft in oudere kerken vaak de vorm van een grafombe. Dit stamt uit de vierde eeuw, toen de christenen de eucharistie vierden op de plaats waar martelaren waren begraven. In een altaarsteen in het altaar werden dan ook relieken van heiligen bewaard. Deze tombevorm benadrukt het altaar als de plaats waar Christus' overwinning op de dood gevierd wordt. In moderne kerken heeft het altaar vaak de vorm van een tafel, net als in de eerste eeuwen. Deze vorm benadrukt het maaltijd karakter van de eucharistie. Aan het begin van de mis en aan het einde ervan, kust de priester het altaar. Hij begroet hiermee Christus, de hoeksteen van de Kerk, die door het altaar gesymboliseerd wordt. Dat is ook de reden dat men meestal buigt als men tijdens de mis het altaar passeert.

Offerande en collecte

In de eucharistie worden gaven aan God aangeboden. Op het altaar worden brood en wijn aan God aangeboden en aan Hem wordt gevraagd deze gaven te heiligen en ze te maken tot Lichaam en Bloed van Jezus Christus.

De collecte hoort bij dit aanbieden van gaven. In andere culturen worden soms vruchten, groente of andere gaven naar het altaar gebracht in vrolijke processies. Bij ons bieden de mensen in de kerk financiële gaven aan.

Het is goed om te beseffen dat dit moment van de collecte geen pauze

is of zo. Wij bieden in de collecte onszelf, ons leven, aan God aan. Het geld is bedoeld om het werk van onze gemeenschap in de wereld mogelijk te maken. Wij delen zo in de zelfgave van Christus aan de Vader.

De priester brengt de gaven op het altaar in gereedheid. Daarbij spreekt Hij gebeden uit die betrekking hebben op de gaven van brood en wijn. Daarna wast hij zijn handen en bidt in stilte: 'Neem alle schuld van ons af, Heer, maak ons vrij van ongerechtigheid.' Daarna roept hij de gelovigen op om God te vragen het offer te aanvaarden:

Priester: Bidt, broeders en zusters, dat mijn en uw offer aanvaard kan worden door God, de almachtige Vader.

Allen: Moge de Heer het offer uit uw handen aannemen, tot lof en eer van zijn Naam, tot welzijn van ons en van heel zijn heilige Kerk.

Het eucharistische gebed - de prefatie

Het woord 'prefatie' komt uit het Grieks en betekent 'wat vooraf gezegd wordt'. Het is de inleiding van het eucharistisch gebed.

De prefatie wordt ingeleid door een heel oud samenspel van oproep en antwoord tussen priester en gelovigen. De priester zegt: 'De Heer zij met u', waarop de aanwezigen antwoorden: 'En met uw geest.' Dan roept de priester de mensen op hun hart op God te richten: 'Verheft uw hart.' De gelovigen doen dit letterlijk: zij gaan staan en antwoorden: 'Wij zijn met ons hart bij de Heer.' Vervolgens roept de priester de mensen op gezamenlijk God dank te zeggen (dat wil zeggen eucharistie te vieren): 'Bringen wij dank aan de Heer, onze God.' Het antwoord dat de gelovigen dan geven is eigenlijk een verkeerde vertaling van een Latijnse tekst. In het Latijn staat er: 'Dignum et iustum est.' Dit betekent: 'Dat (dankzeggen) is waardig en juist.' Maar in onze Nederlandse liturgie is dit vertaald met 'Hij is onze dankbaarheid waardig.' Alsof wij, mensen, bepalen of God wel of niet onze dankbaarheid waardig is!

Nu deze vertaling echter gangbaar is, kan men zich er maar beter aan houden om de eucharistieviering niet te ontsieren door spraakverwarring. Het is te hopen dat bij een toekomstige liturgievernieuwing deze vertaalfout wordt gecorrigeerd.

In de pefatie danken wij God om zijn heilsdaden, om al het goede dat Hij voor ons mensen heeft gedaan. In veel pefaties staat de betekenis van de dood en verrijzenis van Jezus Christus voor ons centraal. Het is goed om hier eens bewust naar te luisteren.

Priester: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Priester: Verheft uw hart.

Allen: Wij zijn met ons hart bij de Heer.

Priester: Brengen wij dank aan de Heer, onze God.

Allen: Hij is onze dankbaarheid waardig.

Heilig, heilig

De pefatie wordt beëindigd met het Sanctus, het Heilig, heilig. Deze lofzang is samengesteld uit teksten uit de bijbel. Het eerste deel komt van de profeet Jesaja, uit een visioen dat hij eens had: *"In het sterfjaar van koning Uzzia zag ik de Heer, gezeten op een hoge en verheven troon. De sleep van zijn mantel vulde heel de tempel. Serafs stonden boven Hem opgesteld, elk met zes vleugels: twee om het gelaat te bedekken, twee om de voeten te bedekken, twee om te vliegen. Zij riepen elkaar toe: 'Heilig, heilig, heilig, is de Heer van de machten; al wat de aarde vult is zijn heerlijkheid.'" (Jes. 6, 1-3).*

Heilig, heilig, heilig de Heer, de God der hemelse machten. Vol zijn hemel en aarde van uw heerlijkheid. Hosanna in den hoge. Gezegend Hij die komt in de Naam des Heren. Hosanna in den hoge.

Serafs zijn engelen. Als wij het Heilig zingen, sluiten wij ons dus aan bij de engelen in de hemel. Daarom wordt het Heilig ingeleid met woorden als: 'Met alle engelen, machten en krachten, loven en aanbidden wij U en zingen U toe vol vreugde.'

Als Jezus Jeruzalem binnentrekt, juicht het volk Hem toe en roept: 'Hosanna, Zoon van David, Gezegend de Komende in de Naam des Heren! Hosanna in den hoge!' (Mt. 21, 9). Daarbij citeren de mensen psalm 118, 26 waarin God gedankt wordt voor zijn verlossing. Het is een mooie psalm om eens te lezen!

In deze lofzang sluiten wij ons aan bij de engelen die God loven, maar ook bij de mensen die Jezus toejuichten voor Hij zichzelf zou offeren voor de gehele wereld in Jeruzalem. Hij gaat zich immers nu geven aan ons.

Verder verloop van het eucharistisch gebed

Vaste elementen. In ieder eucharistisch gebed zijn de volgende elementen te vinden:

1. het afsmecken van de heilige Geest over de gaven van brood en wijn (bijvoorbeeld: 'Heilig dan deze gaven met de dauw van uw heilige Geest ...')
2. het verhaal van hoe Jezus de eucharistie heeft ingesteld. Jezus zelf heeft zijn leerlingen de opdracht gegeven om deze instelling en Jezus' offer te blijven gedenken. Deze gedachtenis sluiten wij af door het mysterie van ons geloof te verkondigen: dat de Heer gestorven is, maar toch leeft
3. het afsmecken van de heilige Geest over de gemeenschap van gelovigen (bijvoorbeeld: '... en wij smeken U dat wij door de heilige Geest worden vergaderd tot één enige kudde.')
4. de doxologie. Doxologie betekent lofprijzing. Het zijn de woorden 'Door Hem en met Hem en in Hem ...'. De priester heft de gaven omhoog en dan spreekt hij de doxologie uit, want de doxologie betreft de Heer Jezus in de gaven van brood en wijn: de 'Hem' uit de doxologie is Christus in de eucharistische gaven die getoond worden.

In veel parochies bidden de gelovigen de doxologie hardop mee. Eigenlijk is dat niet de bedoeling. De priester bidt het eucharistisch gebed namens de gemeenschap, en de parochianen beamen het gebed dat door de priester is uitgesproken met het woord 'Amen'.

Onze Vader, die in de hemel zijt,
uw Naam worde geheiligd, uw Rijk kome,
uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
en vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren;
en breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van het kwade.

Onze Vader

Jezus is nu onder ons gekomen in de tekenen van Brood en Wijn, zijn Lichaam en Bloed. Nu Hij bij ons is op deze speciale manier bidden wij het gebed dat Hij ons heeft geleerd. Het

is dan ook passend om de woorden te gebruiken die Jezus gebruikte.

Vredeswens

In de eucharistieviering zelf wordt nu een begin gemaakt van wat deelname aan de eucharistie in ons moet uitwerken: dat wij vrede brengen, in het voetspoor van Jezus Christus. Elkaar de vrede wensen is dus de uitdrukking van onze oprechte wil dat de eucharistie ons omvormt tot mensen van vrede.

Lam Gods

Het brood, dat Lichaam van Christus is, wordt nu gebroken, zoals eens het lichaam van Jezus Christus gebroken werd aan het kruis. De joden waren gewend met het paasfeest een lam te slachten. Het paaslam dat voor de christenen geslacht werd is Christus zelf. Daarom noemen wij Jezus het Lam van God.

Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.
Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U over ons.
Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld, geef ons de vrede.

Wij gebruiken hier de woorden waarmee Johannes de Doper sprak over Jezus toen Hij naar hem toekwam: 'Zie, het Lam Gods dat de zonde van de wereld wegneemt' (zie Joh. 1, 29 en ook Jes. 53, 7-12). Jezus komt nu naar ons toe in de eucharistische gaven van brood en wijn. En wij vragen onze Heer om ontferming en vrede.

Uitnodiging tot de communie

Jezus heeft tijdens zijn leven op aarde maaltijd gehouden met zondaars, met mensen waarvan men dacht dat zij buiten de kring van God thuishoorden. Doordat Jezus met hen at, liet Hij zien dat God wel degelijk om hen gaf. Wij horen bij deze mensen. In de eerste plaats omdat wij niet horen bij het uitverkoren volk; wij komen voort uit 'de volkeren'. In de tweede plaats omdat wij zondaren zijn, die Gods genade niet 'verdienen' (zie ook Schuldbelijdenis). Dat God ons aanneemt, is niet omdat wij zo goed zijn, maar is omwille van zijn Zoon Jezus Christus. Jezus heeft voor ons de toegang tot God ontsloten.

De priester heft de hostie en de kelk op en zegt: 'Zalig zij die genodigd zijn aan de maaltijd des Heren. Zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.' En wij antwoorden met de woorden 'Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.' Dit verwijst naar de woorden die de Romeinse (!) hoofdman tot Jezus sprak toen hij Hem vroeg om zijn knecht te genezen: 'Heer, ik ben het niet waard dat Gij onder mijn dak komt; maar een enkel woord van U is voldoende om mijn knecht te doen genezen' (Mt. 8, 8).

Priester: Zalig zij, die genodigd zijn aan de Maaltijd des Heren. Zie het Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld.

Allen: Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt, maar spréék en ik zal gezond worden.

Te communie gaan

De priester en anderen bij het altaar gaan het eerst te communie. Als de priester gastheer zou zijn, zou dit onbeleefd zijn. De gastheer is echter Christus zelf. De priester is voorganger van de gasten, en ook in het communiceren gaat hij dus de gelovigen voor.

De priester of een assistent reikt ons de hostie aan. Wij hebben de handen open in een ontvangend gebaar. De priester of assistent zegt: 'Lichaam van Christus.' Daarmee bedoelt hij de hostie, die Lichaam van Christus is, maar het slaat ook op ook degene die de communie ontvangt. De leden van de Kerk vormen immers samen het Lichaam van Christus! Dit beamen wij door te antwoorden: 'Amen.' Amen betekent 'Zo zij het'.

De kerkvader Augustinus zei tot zijn doopleerlingen toen zij in de Paasnacht voor het eerst ter communie gingen: 'Ontvangt wie gij zijt en wordt wat gij ontvangt, Lichaam van Christus.'

In het tabernakel worden de hosties die over zijn, bewaard. Immers, zij zijn het Lichaam van onze Heer Jezus Christus en moeten met respect behandeld worden. Als mensen ziek zijn en niet naar de kerk kunnen komen, kan men hen een van deze hosties brengen.

Na de communie danken wij dat Christus tot ons heeft willen komen in de eucharistie. Dit doet ieder in stilte voor zichzelf. Dit dankgebed wordt afgesloten door de priester in een gemeenschappelijk gebed na de communie.

4. Slotritus

Dan moeten wij terug de wereld in, ieder naar zijn of haar eigen plek. In de eucharistieviering hebben wij deelgenomen aan het hemels maal, wij hebben ingestemd met de lofzang van de engelen voor Gods troon. Deze deelname werkt door en is niet vrijblijvend. Niet alleen de hostie is blijvende aanwezigheid van Christus in ons midden, ook het leven van ons, die het Lichaam van Christus ontvangen hebben, moet verblijfplaats van Christus in de wereld zijn. Door Christus te ontvangen, verplichten wij ons: mens te zijn naar beeld en gelijkenis van God.

Zegen

Om te treden in de voetsporen van Jezus Christus, om mens te worden naar beeld en gelijkenis van God, is niet eenvoudig. Daarvoor hebben wij Gods genade hard nodig. Daarom gaan wij niet naar huis zonder de zegen van God. Om die te ontvangen gaan wij staan: teken van respect en bereidheid aan de slag te gaan.

De priester zegt: 'De Heer zij met u.' Wij antwoorden: 'En met uw geest.' Dan strekt de priester zijn handen uit over de gelovigen in een zegenend gebaar en spreekt de zegen uit, die eindigt met het teken van het kruis en de Naam van de Drie-eenheid. Zoals de viering begon, zo eindigt zij ook.

Priester: De Heer zij met u.

Allen: En met uw geest.

Priester: Zegene u de almachtige God, Vader, Zoon en heilige Geest.

Allen: Amen.

Wegzending

Priester: Gaat nu allen heen in vrede.

Allen: Wij danken God.

We danken God omdat we in vrede, en gesterkt met Gods Woord en met het Lichaam van Christus, naar huis mogen gaan om in ons dagelijks leven te laten zien wat we gevierd hebben: dat wij verlost menschen zijn, die durven vertrouwen op God, broeders en zusters van onze Heer Jezus Christus; menschen die hun leven durven delen met hun naasten, omdat we weten dat God ons draagt.